

1. Замовник

Управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної державної адміністрації, вул. Шашкевича, 3, м. Тернопіль, 46008

2. Вид та основні цілі документа державного планування та його зв'язок з іншими документами державного планування

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України „Про стратегічну екологічну оцінку”, документи державного планування (ДДП) - стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Вид документу державного планування (ДДП) – проєкт Програми розвитку водного господарства та водно-екологічного оздоровлення природного середовища Тернопільської області на 2022-2024 роки (далі – проєкт Програми).

Метою проєкту Програми є реалізація в області основних напрямків державної політики, спрямованої на запобігання антропогенного впливу на довкілля, забезпечення екологічно безпечних умов життєдіяльності населення і господарської діяльності, захист водних ресурсів від забруднення та виснаження, впровадження інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом, запобігання шкідливої дії вод і ліквідації її наслідків, відновлення ролі меліорованих земель у продовольчому та ресурсному забезпеченні держави, що дають змогу досягнути певних позитивних зрушень у функціонуванні водогосподарського комплексу, зокрема, забезпечити збалансованість процесів використання та відтворення водних ресурсів, зменшити вплив негативних наслідків шкідливої дії вод та створити умови для життєдіяльності населення в паводконебезпечних районах області.

Проєкт Програми розробляється відповідно до статей 6 і 21 Закону України „Про місцеві державні адміністрації”, статті 6 Закону України „Про охорону навколишнього природного середовища, Закону України „Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року”, Закону України „Про стратегічну екологічну оцінку”, постанови Верховної Ради України від 14 січня 2020 р. № 457-ІХ „Про Рекомендації парламентських слухань на тему: „Пріоритети екологічної політики Верховної Ради України на наступні п'ять років”, Указу Президента України від 13 серпня 2021 року № 327/2021 „Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року „Про стан водних ресурсів України”, на виконання розпорядження голови обласної державної адміністрації від 15 квітня 2021 року № 273/01.02-01 „Про організацію виконання в області Указу Президента України від 23 березня 2021 року № 111/2021”

При розробленні проєкту Програми враховуються завдання та положення інших документів державного планування, зокрема:

Закону України „Про охорону навколишнього природного середовища”;

Закону України „Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України до 2030 року”;

проєкту Стратегії розвитку Тернопільської області на період до 2027 року та Плану заходів з її реалізації у 2021-2023 роки;

Закону України „Про екологічну мережу України”;

Закону України „Про оцінку впливу на довкілля”;

Закону України „ Про стратегічну екологічну оцінку”;

Водного кодексу України;

Регіональної схеми формування екологічної мережі Тернопільської області.

Заходи проєкту Програми спрямовані на забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану осушених угідь, управління водними ресурсами, захист сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод, комплексний протипаводковий захист, відновлення та оздоровлення водних екосистем в басейнах річок.

3. Інформація про те, якою мірою документ державного планування визначає умови для здійснення діяльності або надання документів дозвільного характеру на реалізацію видів діяльності та об'єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (у тому числі інформацію щодо визначення місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів)

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України „Про оцінку впливу на довкілля”, здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою статті третьої. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Оцінка впливу на довкілля у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності відповідно до заходів проєкту програми буде здійснюватися відповідно до вимог Закону України „Про оцінку впливу на довкілля”.

4. Ймовірні наслідки:

а) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення:

В ході здійснення стратегічної екологічної оцінки мають бути оцінені ймовірні наслідки реалізації документа державного планування проєкту Програми, зокрема, мають бути оцінені наслідки для:

- атмосферного повітря;**
- водних ресурсів;**
- земельних ресурсів і ґрунтів;**
- фауни, флори, біорізноманіття;**
- геологічного середовища;**
- безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я.**

Фізичні, хімічні чи біологічні характеристики процесів та об'єктів, які плануються реалізовуватися проєктом Програми, та створюватимуть чи можуть створити значну

небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини, вимагають спеціальних методів і засобів поводження з ними.

б) для територій з природоохоронним статусом:

На території Тернопільської області створено 645 об'єкти та території природно-заповідного фонду загальною площею 135,76 тис. га (з них 41 – загальнодержавного значення, 604 – місцевого значення) та 9 об'єктів Смарагдової мережі Європи.

Під час здійснення стратегічної екологічної оцінки необхідно оцінити ймовірні наслідки реалізації заходів проєкту Програми для цих територій та об'єктів.

в) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Проєкт Програми не чинитиме транскордонного впливу на довкілля, тому не потребує оцінки транскордонних наслідків.

5. Виправдані альтернативи, які необхідно розглянути, у тому числі, якщо документ державного планування не буде затверджено

В процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки будуть розглянуті наступні альтернативи:

Альтернатива 1:

„Нульовий сценарій” – опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку не затвердження зазначеного документа державного планування.

У 2021 році закінчується термін дії Програми розвитку водного господарства та водно-екологічного оздоровлення природного середовища Тернопільської області на період до 2021 року. Несхвалення документа державного планування унеможливить в подальшому виконання природоохоронних заходів.

Альтернатива 2:

При впровадженні заходів Програми очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, поліпшення екологічного стану осушених угідь захист сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод, відновлення та оздоровлення водних екосистем в басейнах річок. Найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованої Програми.

Оцінка ефективності вказаних альтернативних варіантів буде відображена у Звіті про стратегічну екологічну оцінку.

6. Дослідження, які необхідно провести, методи і критерії, що використовуватимуться під час стратегічної екологічної оцінки

Під час підготовки звіту про стратегічну екологічну оцінку проєкту Програми необхідно визначити доцільність і прийнятність планової діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища, оцінити вплив на навколишнє середовище в період реалізації заходів Програми, дати прогноз впливу на оточуюче середовище, виходячи із особливостей планової діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час проведення стратегічної екологічної оцінки є відповідність заходів Програми вимогам Закону України „Про охорону навколишнього природного середовища”, Водного кодексу України, Закону України „Про меліорацію земель”, санітарним нормам і правилам України та іншим нормативно-правовим актам природоохоронного напрямку. Основною метою прогнозу є оцінка можливої реакції навколишнього природного середовища на прямий чи опосередкований вплив людини, вирішення задач раціонального природокористування у відповідності з очікуваним станом природного середовища.

Для здійснення стратегічної екологічної оцінки буде використана наступна інформація: доповіді про стан довкілля; екологічні паспорти області; статистична інформація; інформація, яка включена в інші акти законодавства, які мають відношення до проєкту документа державного планування; дані моніторингу стану довкілля; експертні оцінки; інша доступна інформація.

У ході здійснення стратегічної екологічної оцінки, зокрема буде проведено:

- збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників;
- аналіз слабких та сильних сторін проєкту Програми з точки зору екологічної ситуації (SWOT-аналіз);
- забезпечення можливості для участі громадськості у стратегічній екологічній оцінці;
- визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;
- оцінку впливу Програми на складові довкілля та на стан здоров'я населення;
- моніторинг фактичного впливу впровадження Програми на довкілля.

7. Заходи, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Виконання природоохоронних заходів, передбачених Програмою, із дотриманням вимог діючого природоохоронного законодавства сприятиме покращенню стану навколишнього природного середовища області та мінімізує негативні наслідки. Під час здійснення СЕО передбачається розглянути заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків для довкілля, визначені законодавством. Так, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» визначає загальні вимоги в галузі охорони навколишнього середовища. Відповідно до статті 40 зазначеного Закону встановлено, що використання природних ресурсів громадянами, підприємствами, установами та організаціями здійснюється з додержанням обов'язкових екологічних вимог стосовно:

- а) раціонального і економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій;
- б) здійснення заходів щодо запобігання псуванню, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища;
- в) здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів;

г) застосування біологічних, хімічних та інших методів поліпшення якості природних ресурсів, які забезпечують охорону навколишнього природного середовища і безпеку здоров'я населення;

д) збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, що підлягають особливій охороні;

е) здійснення господарської та іншої діяльності без порушення екологічних прав інших осіб.

Заходи, спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на здоров'я населення, визначатимуться відповідно до вимог Закону України „Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”.

8. Пропозиції щодо структури та змісту звіту про стратегічну екологічну оцінку

Обсяг та структура Звіту про стратегічну екологічну оцінку визначається переліком основних екологічних проблем, наявних на території втілення та реалізації проєкту Програми. Звіт про стратегічну екологічну оцінку формується відповідно до частини другої статті 11 Закону України „Про стратегічну екологічну оцінку” з урахуванням методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 р. № 296 (із змінами).

Звіт про стратегічну екологічну оцінку містить наступну інформацію:

1) зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування;

2) характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнози зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

3) характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

4) екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

5) зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування;

6) опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

- 7) заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування;
- 8) обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки);
- 9) заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- 10) резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10, розраховане на широку аудиторію.

9. Орган, до якого подаються зауваження і пропозиції та строки їх подання

Зауваження і пропозиції до Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми розвитку водного господарства та водно-екологічного оздоровлення природного середовища Тернопільської області на 2022-2024 роки подаються до управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної державної адміністрації, вул. Шашкевича, 3, м. Тернопіль, 46008, eco_ter@eco.te.gov.ua, контактний телефон: (0352) 25 95 93.

Строк подання зауважень і пропозицій становить 15 днів з дня оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми розвитку водного господарства та водно-екологічного оздоровлення природного середовища Тернопільської області на 2022-2024 роки (відповідно до пунктів 5, 6 статті 10 Закону України „Про стратегічну екологічну оцінку”).